

AiA Art News-service

dS De
Standaard

Eigenaar Toporovski en museumdirectrice De Zegher claimden gisteren dat de twaalf kunstwerken uit het MSK authentiek zijn. Maar op harde bewijzen blijft het wachten.

‘We wilden onze goede wil laten zien’

BRUSSEL Zowat zeven maanden nadat de onderzoeksrechter de collectie-Toporovski in het Museum voor Schone Kunsten Gent in beslag heeft laten nemen, gaven de eigenaar en de geschorste museumdirectrice Catherine de Zegher toelichting bij tien kunstwerken die naar Europese laboratoria waren gebracht. Het museum kwam dit voorjaar in opspraak omdat er twijfels waren gerezen over de collectie. Toporovski en De Zegher gaven hun presentatie in de Brusselse Warande. Emeritus professor mediarecht en voormalig voorzitter van pharma.be Leo Neels leidde het gebeuren. Hij motiveerde zijn rol als ‘een vriendendienst voor De Zegher’.

Volgens de presentatie liet eigenaar Igor Toporovski de werken naar de Europese laboratoria brengen voor een materiaaltechnische analyse. Toporovski selecteerde zelf welke werken onderzocht zouden worden en koos ook zelf de labo's uit. Na de analyse werden de werken teruggebracht naar het depot in het MSK. Van twee andere werken zegt Toporovski dat hij al over certificaten beschikte.

Volgens Toporovski en De Zegher concluderen alle analyserapporten dat de materialen van de kunstwerken overeenstemmen met de periode waarin ze zijn gedateerd. Wat hen betreft, kunnen de werken daarom als authentiek beschouwd worden. De namen van de labo's gaven ze niet vrij. Ze maakten ook geen details bekend over welke materialen precies werden onderzocht, zoals hout, textiel of verfsoort. Evenmin was het mogelijk de rapporten van de labo's in te kijken ‘uit respect voor het strafrechtelijk onderzoek dat loopt’.

Op de persconferentie kwamen nog enkele hangende kwesties aan bod.

1. Waarom concluderen Toporovski en De Zegher dat de werken authentiek zijn?

Volgens Toporovski en De Zegher besluiten alle rapporten dat de materialen van de werken in kwestie overeenstemmen met de periode waarin ze zijn gedateerd. Dat wil bijvoorbeeld zeggen: de jaren 20. Dat wil niet zeggen: met zekerheid van die bepaalde kunstenaar. Dat erkent Toporovski: ‘Een materiaaltechnische analyse uit het labo zegt niets over de authenticiteit van een kunstwerk. Ze zegt alleen dat de materialen kloppen. Een labo-analyse is een ondersteuning van een breder onderzoek. Onze stichting profileert zich als een wetenschappelijke instelling die het cultuur-historische onderzoek hoog in het vaandel draagt.’

De gegevens uit het labo, samengevoegd met het eigen cultuurhistorische onderzoek van Toporovski en De Zegher, bieden volgens het tweetal voldoende bewijsmateriaal om te besluiten dat de werken authentiek zijn.

2. Waarom liet Toporovski zijn werken zelf onderzoeken?

Op 20 februari berichtten enkele media dat eigenaar Igor Toporovski had aangekondigd dat hij zelf enkele werken uit zijn collectie in ‘gerenommeerde labo's’ zou laten onderzoeken. Gisteren zei hij dat dat idee

al 'in de loop van januari' was ontstaan nadat er twijfels waren geuit over zijn collectie. Tot 29 januari hingen de werken nog in de museumzalen.

Waarom liet Toporovski zijn werken niet onderzoeken door de expertencommissie die minister van Cultuur Sven Gatz (Open VLD) had aangeduid? Neels: 'Omdat er een conflict was met de Vlaamse Gemeenschap. Die had geen contractuele basis om een initiatief te nemen over deze collectie. Alleen met de stad Gent was er een contractuele overeenkomst.'

En waarom wacht Toporovski de resultaten niet af van de labo-analyses die de onderzoeksrechter laat uitvoeren? Toporovski: 'We wilden onze goede wil laten zien en hebben daarom zelf het initiatief genomen.' Neels: 'De werken zijn naar het labo gebracht nog voor de onderzoeksrechter ze in beslag liet nemen.'

3. Waarom bleef Catherine de Zegher zo lang stil?

Leo Neels ging uitvoerig in op de vraag waarom De Zegher zich al die tijd in stilte huldte. Volgens hem heeft ze meermaals open gecommuniceerd: als directrice in haar instelling, tegenover de stad en in persmededelingen. 'Nadien verkoos ze te zwijgen omdat ze een ambtenaar is en omdat er juridische en administratiefrechtelijke procedures lopen. Ze sprak niet meer wegens het trauma door de manier waarop de pers over haar berichtte', aldus Neels.

Deze krant nam al voor het verschijnen van het eerste artikel op 15 januari contact op met De Zegher, om een reactie te vragen. Nadien is ze De Zegher blijven vragen om haar versie te horen in een interview.

4. Waarom komt minister van Cultuur Gatz opnieuw in beeld?

In haar presentatie zei Catherine de Zegher dat ze gevolg gaf aan het verzoek van minister van Cultuur Gatz om de Toporovski-collectie in Brussel te bezoeken. Was dat verzoek zo dwingend dat het niet geweigerd kon worden? Was het een opdracht? Neels: 'De minister heeft daar zelf over gecommuniceerd. Soms komen er vriendelijke verzoeken waaraan loyale medewerkers van een Vlaams museum zo vriendelijk zijn om erop in te gaan. Het zijn verzoeken die men niet weigert als er geen redenen voor zijn.'

5. Waarom vielen er twee gerechtsdeurwaarders binnen?

De persconferentie begon met een incident toen twee gerechtsdeurwaarders zich meldden. Ze hadden een eenzijdig verzoekschrift om al het persmateriaal op te vragen en alle toespraken te registreren. De vraag kwam namens vijf kunstexperts die een strafklacht indienden met burgerlijke partijstelling. Het gaat om de kunsthandelaars James Butterwick, Ingrid Hutton, Alec Lachman en Julian Baran. Bij hen heeft zich Iwona Malevich gevoegd, een afstammeling van de gelijknamige kunstenaar. De vijf wilden zich er van vergewissen dat er geen storende uitspraken over hen werden gedaan.